

DÉLVIDEK

Z O M B O R, 1942 július 10.
Csihás Benő u. 3. II. évfolyam, 153. sz.

FŐSZERKESZTŐ:
ILLÉS SÁNDOR

Előfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő.
Levél cím: Zombor, p. l. 45. Tel. 207. Csekk. 74.050

A német és szövetséges erők üldözik a visszavonuló ellenséget

A déli szakaszon megtört a szovjet csapatok ellenállása — Voronezsnél kudarcba fulladt a bolsevisták nagy páncélos erőkkel támogatott ellentámadása — Orel vidékén megsemmisültek a beszivárgott és körülkerített ellenséges erőcsoportok — Északafrikában előkészítő hadműveletek folynak — Egyiptomban nyílt angolellenes felkelésre szólították fel a lakosságot

A keleti arcvonalon új szakaszba lépett a küzdelem azzal, hogy a németek kettévágták a szovjet hadsereget a Donon keresztül történt előrenyomulásukkal és az északi és déli szovjet vidékeket összekötő vasútvonal elfoglalásával. Timosenko hadseregét ezek a sikerek — mint a Wilhelmstrassén kiemelik — kétségbeesett helyzetbe sodorták. A hadműveletek során az is megmutatkozott, hogy a Szovjet kimeríthetetlennek tartott anyag tartalékainak is megvannak a nagyon is szűkreszabott határai. Hogy a németeknek sikerült a szovjet erőket igen széles arcvonalon lerohanniok, ez annak a jele, hogy a szovjet védelem már nem rendelkezik mindazokkal az eszközökkel, amelyekre szüksége volna. Érdekes adatok kerültek a német parancsnokság kezébe ebben a vonatkozásban az archangelszki hajókaraván elsüllyesztése során ejtett foglyok kihallgatása alkalmával. Német körökben meglepetéssel hallották, hogy milyen anyagok képezték a Szovjetbe küldött amerikai hajó rakományát, amiből kiderült milyen anyagokban szenved hiányt a bolsevista hadvezetőség. Ugyancsak értékes adatokat mondtak a hadifoglyok az amerikai termelési viszonyokra nézve is. Berlińi megítélés szerint ez az adatszerzés éppolyan nagy siker, mint a több mint 200.000 tonnát kitevő hajótér elsüllyesztése volt.

A szovjet

arcvonal eseményeit továbbra is a német és szövetséges erők nagy sikereik jegyében folyó támadása és lendületes előretörése jellemzi.

Londoni jelentések szerint a szovjet kormány elismeri, hogy a németek három nagy hidit alkottak a Don folyón és szakadatlanul tart a német és szövetséges erők átözlése a Volga és Don közötti területre. A légierők állandó tevékenysége — ismerik el Moszkvában — megnehezíti és majdnem lehetetlenné teszi az utánpótlást. Timosenko hadseregére súlyos csapást jelent a Moszkva—Voronez—Rosztov vasútvonal széles szakaszának elvesztése, mert a németek a vasútvonal birtokában lehetetlenné teszik, hogy Timosenko az északi területekről bármit is kapjon.

A Völkischer Beobachter méltatja Voronyezs elfoglalásának nagy jelentőségét. A németek gyors előtörése

megakadályozta Timosenkot abban, hogy behorpassza a németek két szárnyát. Foglalkozik a lap azzal a napiparancssal is, amely először enged meg az oroszoknak a visszavonulást. A Szovjetnek ma már nem áll rendelkezésére az a kiapadhatatlannak hitt emberanyag, mint a harcok első hónapjaiban.

Voronezsen keresztül többvágányú vasútvonal halad, s a város elfoglalásával Moszkvát elvágták Dél-oroszországtól. Délen vannak a nagy bányák, s innen szállítja Moszkva a hadicikkek gyártásához szükséges anyagot, de élelmiszert is innen vittek Felsőoroszországba. A vasútszkekötés most minden vonalon megszakadt.

Egyiptomban

egyre veszedelmesebb méreteket ölt az angolellenes hangulat. A hazafias

mozgalom vezetői röplapokat hoztak forgalomba, amelyekben nyílt angolellenes lázadásra szólítják fel az egyiptomi lakosságot. A tüntetések és a sorozatos letartóztatások napirenden vannak. Egy tüntetőt agyonlőtt az angol rendőrség.

Faruk király kihallgatáson fogadta Nahas pasa miniszternököt, akivel beható tanácskozást folytatott a helyzetről.

Az elalameini körzetben tovább tartanak a hadműveletek. Svájci jelentések szerint mindkét részről előkészítő hadműveletek folynak.

A középkéleti brit főparancsnokság jelentése szerint a német zuhanóbombázók hatalmas erőkkel támadták Alexandriát. A tengely repülőgépei éjjel-nappal tevékenykednek Egyiptom felett.

Római értesülés szerint az egyip-

tomi parlament titkos ülésében Nahas pasa eljárását szigorú bírálat alá vették és elítélték. A kormányelnök ennek következtében a bizalmi kérdést akarta felvetni, amiben azonban a brit tanácsadó megakadályozta, akinek semmi öröme sem lenne egy újabb kormányválságban. Abdul Aziz Es Suffani állítólag kijelentette, hogy az angolok magatartása az angol-egyiptomi szerződést gyakorlatilag már régen hatályon kívül helyezte, ugyanezért Egyiptom sincs kötelezve, hogy a szerződés határmányához tartsa magát. Felszólította a kormányt, utasítsa ki az angolokat az országból. A legutolsó kairói hírek szerint küszöbön áll a független Walfpártnak megalakítása, amelynek vezetését a párt régi vezetőikéire bíznák.

Szaradzso glu

török külügyminiszter miniszternökké történt kinevezését — mint a Bud. Ért. jelenti — Berlinben rokonszenvvel és örömmel fogadták. A Wilhelmstrassén kiemelik, hogy Szaradzso glu mindig sikra szállt Törökország teljes semlegességéért és a Pápen elleni merénylet vádlottai ügyének tárgyalása során és biztosította a török politika nyugodt biztonságát a szovjet befolyásolási kísérletével és nyomásával szemben.

A „Yomiuri Shimbun” behatóan foglalkozik Rewfik Saydam török miniszterelnök hirtelen halálával és valószínűnek tartja, hogy a török államférfi hirtelen halála az angol Intelligence Service merényletével vezethető vissza. A lap szerint, ha tekintetbe vesszük, hogy Törökország az utóbbi időben egyre jobban közeledett a tengelyhatalmakhoz és ha visszaemlékszünk arra, hogy a jelenlegi háború kitörése alkalmával meggyilkolták Bulgária és Görögország miniszterelnökeit, úgy arra a következtetésre kell jutni, hogy ezúttal is a szokásos angol gyilkosságról van szó.

Az egyéb hírek közül megemlítjük, hogy Amerika jegyzéket intézett Franciaországhoz az Alexandriában rekedt francia hadihajók ügyében. A francia kormány azt válaszolta a jegyzékre, hogy Franciaország nem adja fel jogait és ragaszkodik ahhoz, hogy az Alexandriában horgonyzó francia hadihajókat engedjék befutni a legközelebbi francia kikötőbe.

Német hadijelentés

Berlin, július 10.

A Német Távirati Iroda közli a vezéri főhadiszállásról a véderő főparancsnokság pénteki hadijelentését, mely szerint keleti arcvonal déli szakaszán széles sávon üldözik a német és szövetséges erők a hátráló ellenséget. A szovjet csapatok helyi ellenállása megtört.

Voronezstől északnyugatra páncélos erők támogatásával ellentámadást hajtottak végre a szovjet csapatok. A támadás a szovjet nagy veszteségei mellett összeomlott. A német harci és csatarepülőgépek lendületesen támogatták a hadműveleteket és sikeresen támadták az ellenség visszavonuló egységeit, amelyek egy-egy felrobbantott átjárónál összetorlódtak.

Oreltől északra és északnyugatra is megismételték tehermentesítő támadásaikat a szovjet csapatok. A németek a támadást visszaverték, a helyenként a német állásokba betört csapatokat pedig elszigetelték és megsemmisítették.

Az oreltől harcok során 390 szovjet páncélos semmisült meg. Rzsevtől délnyugatra meghiusultak a bekerített szovjet csapatok kitörési kísérletei.

A nap folyamán légi harcokban 78 szovjet gép semmisült meg. Öt német repülőgép nem tért vissza.

Az Északi Jeges tengeren utólérték és megtámadták a német tengeri és légierők annak az angol-amerikai hajókisérletnek a maradványait, amely ellen az elmúlt napokban pusztító támadást intéztek. A karaván már csak három kereskedelmi hajóból, 3 rombolóból és két órhajóból állott. A három kereskedelmi hajót elsüllyesztették a német erők.

Málta ellen éjjel-nappal eredményesen folyt a német és olasz légierők támadása.

Anglia déli partvidéke előtt német tengeri erők elsüllyesztettek egy brit órhajót és megrongáltak egy közép nagyságú kereskedelmi gőzöst.

A La Manche csatornában német aknaszedő hajó elsüllyesztett egy gyors brit ágyunaszádót.

ARENA MOZI

TELEFON: 328

PÉNTEK—HÉTFŐ

ALGIR

Főszerepben:

CHARLES BOYER, HEDY LAMARR,
SIGRID GURIE

Pótműsor: magyar és olasz híradók.

NEM TÁJÉKOZTATJÁK AZ ANGOL NÉPET A HÁBORUS HELYZETRŐL

Róma, július 10.

A Stefani iroda lisszaboni hírforrások nyomán ismerteti az alsóház ülését. Greenwood azt követelte, hogy az alsóház nyilvános ülésen vitassa meg a kereskedelmi hajótér helyzetét. Er-

re azért van szükség, mert az angol nép nincs kellőképpen tájékoztatva a helyzetről. Cripps válaszában kifejtette, hogy az angol kormány egyszersmindkorra elhatározta, hogy nem közöl adatokat sem a hajók elsüllyesztéséről, sem az új hajók építéséről, mert ezzel az ellenségnek is szolgáltatna adatokat.

Cripps kijelentése nagy csalódást váltottak ki a közvéleménybe, amely szeretné tisztán látni a helyzetet.

Az a körülmény, hogy Anglia a legnagyobb titokként kezeli a kereskedelmi flottája helyzetét, legjobban mutatja, milyen kilátástalan a helyzet ezen a téren is — állapítja meg a Stefani.

A FUHRER TÁVIRATBAN UDVOZOLTE SALAZÁR MINISZTERELNÖKÖT

Berlin, július 10.

A Német Távirati Iroda jelenti, hogy Hitler vezér és kancellár megleghangu táviratban üdvözölte Salazár portugál miniszterelnököt abból az alkalomból, hogy a kormányfő 10 éve áll a portugál kormány élén.

Kétezer páncélos hatalmas csatája Voronezs vidékén

Zürich, július 10.

(Bud. Ért.) A Neue Zürcher Zeitung jelentése szerint a szovjet arcvonal déli szakaszán hatalmas lendülettel folytatják a támadást a német és szövetséges erők azon szovjet egységek ellen, amelyek a Dontól nyugatra fekvő területen vonulnak vissza. Azok a német és szövetséges kötelékek, amelyek a charkovi körzetből lendületes támadásra eredeti állásaiktól 250 kilométernyit nyomultak előre és elfoglalták Roszosj városát, amely fontos vasúti csomópont a Don mentén. A város közelében két helyen átkeltek a Donon a szövetséges erők.

Voronezs vidékén a világtörténelem legnagyobb páncéloscsatája dúl. Mintegy kétezerre becsülik azoknak a páncélosoknak a számát, a-

melyek a harcban résztvesznek. A küzdelemből jelentős mértékben veszik ki részüket a magyar, szlovák és román kötelékek is.

Szaradzsoğlu megalakította kormányát

Ankara, július 10.

A Török Távirati Iroda jelenti, hogy Szaradzsoğlu új török miniszterelnök megalakította és Izmet İnönü köztársasági elnöknek bemutatta a kormányt. Az új török kormány a kereske-

delmi és földművelésügyi miniszterek kivételével a régi kormány tagjaiból alakult meg. Az új kereskedelemügyi miniszter eddig Izmir polgármestere volt, a földművelésügyi miniszter pedig ismert közgazdasági szaktekinély.

Berlin nagy érdeklődéssel fogadta Szaradzsoğlu kinevezését

Berlin, július 10.

A német sajtó nagy érdeklődést tanúsít Szaradzsoğlu török külügyminiszternek miniszterelnökké történt kinevezése iránt. Valamennyi lap közli a miniszterelnök részletes pályafutását és méltatja eddigi működését. A Deutsche

Allgemeine Zeitung kiemeli, hogy Szaradzsoğlu irta alá török részről a török-német baráti egyezményt, mindig szembe szállt a külfölddel, amely nyomást akart gyakorolni a török politikára. Megállapítja a lap, hogy Szaradzsoğlu rendkívül körültekintő politikus.

Tíz éve áll a portugál kormány élén Salazár

Lisszabon, július 10.

Salazár portugál miniszterelnök miniszterelnöksége egy évtizedes jubileumát ünnepli. A sajtó ebből az alkalomból meleg hangú cikkekben méltatja azt a gigantikus munkát, amelyet a miniszterelnök az új Portugália megteremtésével végzett.

A lapok foglalkoznak Salazár legutóbbi beszédével és megállapítják, hogy a miniszterelnök kijelentése csaknem minden országban nagy megértésre találtak. Szembefordulnak a la-

pok a londoni Economist azon megállapításával, hogy Salazárnak kevesebbet kellett volna beszélnie a bolsevizmus veszélyéről és ahelyett, hogy a Szovjetet támadja, igyekeznie kellene szorosabbra vonni a kapcsolatokat a Szovjet és Portugáliák között. A portugál sajtó rámutat ezzel kapcsolatban arra, milyen esztelenység volna megvalósítani az angol lap tanácsát. Portugália nemcsak elméletből, hanem gyakorlatból is ismeri a bolsevista veszedelmet.

Kormányt szeretne alakítani Károly volt román király Amerikában

Udvarmestert, két gépkocsit és négy kutyát tart a király, akinek fogytán van a pénze

A Corriere della Sera Lisszabonon át jelenti, hogy Károly volt román király ismét foglalkoztatja az amerikai sajtót. Az amerikai lapok szerint újra lépéseket tett az Egyesült Államok területére, ahol »szabad román kormányt» szeretne alakítani. Az amerikai hatóságok azonban ismét meg-

tagadták utlevelének láttamozását. A washingtoni kormányt ezt a magatartását azzal magyarázzák, hogy a »szabad román kormány» megalakítása ellentétben állana azokkal a kötelezettségekkel, amelyeket Washington Molotovval szemben vállalt s amelyeknek értelmében, ha a szövetsége-

NEMZETI MOZI

TELEFON: 158.

CSUTORTOK—VASÁRNAP

Szombaton 6 órakor iótékonvcélu előadást tartunk.

Mindenki mást szeret

Főszerepben:

URAY TIVADAR, SZILÁGYI SZABÓ ESZTER, DÉRY SÁRI, PETHES FERENC, MAK-LÁRY ZOLTÁN

Pótműsor: magyar és olasz híradók.

sek győznek, Románia jelentős részét a Szovjet-Uniónak engedik át. A newyorki Daily Mail szerint Károly jelenleg Mexikó-City egyik elővárosában él, ahol udvarmestert, két gépkocsit és négy kutyát tart. Ugy látszik, a volt román király már elköltötte annak a pénznek nagyrészét, amelyet Romániából sikerült magával vinnie és ezért szeretne most politikai tevékenységet folytatni az Egyesült Államokban.

Az angolok be akariák vezetni az általános katonai kötelezettséget Indiában

Stockholm, július 10.

Uj Delhiből érkező jelentések szerint India brit katonai parancsnoka elrendelte az általános katonai szolgálat bevezetését. Az angolok így akarnak új hadsereget szervezni Indiában.

Kommunista-központot lepleztek le Párizsban

Párizs, július 10.

Párizsban a rendőrség kommunista-központot leplezett le. Régebb idő óta észlelik, hogy a munkásnegyedekben növekszik a kommunista propaganda. A rendőrség erélyes nyomozást indított, s tegnap husz személyt letartóztatott. Több helyen házkutatást tartottak, s nagymennyiségű kommunista propaganda-anyagot foglaltak le.

Olasz veszteséglista

Róma, július 10.

Az olasz főhadiszállás hivatalos veszteséglistája szerint az olasz szárazföldi, tengeri és légi erőknek a következő veszteségei voltak június hónapban:

Szárazföldi haderő és önkéntes milícia: Északafrikában: 8.409 halott, 1.399 sebesült és 868 eltűnt. Szovjetfront: 60 halott, 186 sebesült. Balkán: 466 halott, 496 sebesült.

A tengeri erők vesztesége: 30 halott, 240 sebesült, 826 eltűnt.

A légi erők vesztesége: 35 halott, 70 sebesült és 178 eltűnt.

AMERIKA BENZINT SZÁLLIT SPANYOLORSZÁGNAK

Londonból jelenti a Bud. Tud.:

A kormány képviselője közölte az alsóházban, hogy az Egyesült Államokkal való egyetértésben megállapodást létesítettek a spanyol kormánnyal, amelynek értelmében Spanyolországnak korlátozott mennyiségű benzint engednek át.

A WILHELMSTRASSE NEM TUD SEMMIT A FRANCIA KORMÁNY PÁRIZSBA KOLTOZÁSÉRŐL

Berlinből jelentik:

Illetékes német helyről közlik:

A Wilhelmstrassen nem tudnak semmit arról, hogy a francia kormány Párizsba helyezi át székhelyét. Egy kérdésre válaszolva kijelentették, hogy csak néhány ügykört helyeznek át Párizsba technikai okokból.

FIZETÉSEMELÉST KÉRNEK AZ ANGOL VASUTASOK

Vichy, július 10.

Az angol vasutasok országos kongresszusa elhatározta, hogy a vasutasok heti 10 siling fizetése emelést kérnek.

Archangelszknél újabb három hajót süllyesztettek el a németek

Berlin, július 10.
Archangelszknél a még megmaradt angol hajókaravánból a német tengeralattjárók újabb három páncélosokkal megrakott szállítóhajót süllyesztettek el. Eredetileg 38 hajó volt a karavánban, s ma már csak három hajó maradt meg, 35 hajót kelttek. A délamerikai partok mentén — mondja a legújabb német jelentés — egy közepes nagyságu kereskedelmi hajót süllyesztettek el a buvárnaszádok. Az elsüllyesztett ellenséges hajó legénységét partra tették.

14 SZOVJET TENGERALATTJÁRÓT SÜLYLYESZTETTEK EL A FINN-ÖBÖL BEN

Helsinki, július 10.
Csütörtökön este adták ki a tengeri hadvéretrésről szóló különjelentést, amely ezek mondja:
A legutóbbi két hét során a szovjet hajónad a Finn-öböl keleti részében különösen élénk tevékenységet fejtett ki. Az ellenség veszteségeire való tekintet nélkül továbbra is megkísérelte, hogy tengeralattjáróival kitörjön a Kelet-tengerre, ez azonban csak egyes ellenséges egységeknek sikerült. A finn és a német tengeri erő, valamint a finn légierő az elmúlt két hét folyamán összesen hét ellenséges tengeralattjárót süllyesztett el. Közülük a tengeri erők hatot, a légierők pedig egyet. Igen valószínű, hogy elsüllyesztettek még egy másik tengeralattjárót is és legalább ötöt súlyosan megrongáltak.

Ezekben az adatokban nincsenek benne azok a veszteségek, amelyeket a német légierő és német harci tüzérség okozott az ellenségnek. Ezeket is beleszámítva a Finn-öbölben július 8-ig összesen 14 ellenséges tengeralattjárót süllyesztettek el és valószínű, hogy még két másikat is a tenger fenekére küldtek.

KÖZÖS FŐPARANCSNOKSÁG ALÁ HELYEZIK AZ AMERIKAI HADERŐ MINDEN FEGYVERNEMÉT

Washington, július 10.
(Bud. Tud.) Az amerikai kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy a tengeri, légi és szárazföldi erőket közös főparancsnokság alá helyezi. Főparancsnokként Marshall vezérkari főnököt és Mc Arthur tábornokot emlegetik.
Azzal a tervvel is foglalkoznak, hogy valamennyi angolszász és szövetséges haderő legfőbb parancsnokságát egy amerikai tábornokra bizzák.
Leahyt, Amerika volt vichy-i nagyköv-

vetét Rooseveltt katonai tanácsadójává nevezték ki.

ÁLLAMTANÁCS FRANCIAORSZÁGBAN

Vichy, július 10.
A francia kormány tagjai Pétain marsall elnökletével pénteken délelőtt államtanácsot tartottak, amely folyó ügyeket tárgyal.

REKORDRIZTERMÉS VÁRHATÓ JAPÁNBAN

Tokió, július 10.
Egész japánban rekordriztermés várható, amennyiben az időjárás a következő hetekben kedvezően alakul.

fizetési osztályba sorozott telekkönyvvezetők, Vukov Mátyás zombori királyi törvényszéki irodafőtisztet irodaigazgatóvá, Ötvös Péterné szabadkai királyi ügyéségi, Jerkov István óbecsei, Krämer Rezső topolyai királyi járásbírói, Zombola István szabadkai királyi törvényszéki, Gelnek István titeli járásbírói irodatisztek jelenlegi alkalmazási helyükön irodafőtisztekké, Piry Ferenc apatini, Bjelik Erzsébet palánkai, Vrgovics Miliesza ujvidéki, Holicsék Katalin titeli, Pávlovics Milica palánkai királyi járásbírói irodasegéd-tiszteket irodasegéd-tisztekké, Lajkó Antal ujvidéki királyi törvényszéki segédhivatali gyakornokot irodasegéd-tiszte, Szosalyszky Irén szabadkai királyi törvényszéki és Bojadzsijev Mihályné zombori királyi járásbírói díjnokokat segédhivatali gyakornokká, Zlokolicza Erzsébet ujvidéki királyi törvényszéki és Kucsera Pál ujvidéki királyi járásbírói díjnokokat, valamint Bátor Lajos topolyai királyi járásbírói ki-segítő díjnokot ideiglenes minőségű kezelőkké, Szeberényi István és Matin Márton zombori királyi törvényszéki, Sztantits Simon szabadkai és Terzin Milán hódcsági királyi járásbírói II. osztályu altiszteket I. osztályu altisztekké, Bálint Mátyás óbecsei királyi járásbírói, Király Sándor, Kerekes József és Nász József ujvidéki királyi törvényszéki, Gombár József és Major Péter titeli királyi járásbírói, Fodor József szabadkai királyi törvényszéki ki-segítő szolgálatait II. oszt. altisztekké nevezte ki.

„Oroszok, itt járt a magyar hadsereg...”

A honvédek a magyar apostoli kettőskeresztet állítják fel ez elfoglalt orosz területeken

Budapest, július 10.
Illetékes magyar katonai helyről nyert értesülés szerint a szovjet fronton küzdő magyar honvédség nemes és megkapó módon örökíti meg az ott folyó harcokat: A vezérkar főnöke napiparancsában elrendelte, hogy azokon a helyeken, ahol a magyar honvédség átvonul a harcok során, állítsák fel a magyar apostoli kettőskeresztet. A kettőskeresztre a következő feliratot helyezik el:

— Oroszok, itt járt a magyar hadsereg és a keresztet, a földet és a szabadságot visszahozta nektek.

A szöveg alá a dátumot is elhelyezik. Ezeket a kettőskereszteket ünnepélyes külsőségek között szemelek fel. A honvéd tábori lelkészek a felszentelés alkalmával beszédet mondanak orosz nyelven is, amelyben utalnak a honvédség küzdelmeinek céljára. A magyar honvéd a gonoszság leküzdésére jött orosz földre, s visszahozta az oroszoknak a vallást és a szabadságot.

A szép ünnepségeket a himnusz és egy régi orosz ének eléneklésével fejezik be. A jelentés szerint a magyar honvédség már több ilyen kettőskeresztet állított fel.

Igazságügyi kinevezések, előléptetések és címadoományozások a Délvidéken

Budapestről jelentik: Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. Kuhár Lajos ügyészségi elnöki címmel felruházott szabadkai királyi ügyészt a szabadkai királyi ügyészség elnökévé nevezte ki, Tarnódi György szabadkai királyi járásbírói telekkönyvvezetőnek a IX. fizetési osztály jellegét, Masirevics Aszika zombori kir. ügyészségi irodatisztnak az irodafő-

tizti címet és jelleget adományozta.
A magyar királyi igazságügyminiszter dr. Tarajossy Béla szabadkai járásbírói irodasegéd-tiszte jelenlegi alkalmazása helyén, dr. Barabás Tibor szabadkai lakost a kisvárad királyi járásbíróihoz aljegyzőkké, Csicsovacski István hódcsági, Sztójadinovics Simon zombori, Maczelka János apatini királyi járásbírói telekkönyvvezetőket jelenlegi alkalmaztatásuk helyén X.

A dohányosok

Férfiak és nők — könnyen megakadályozhatják fogaik elszínesedését, ha azokat naponta rendszeresen ODOL fogpéppel ápolják. Az ODOL-fogpép nemcsak alaposan tisztítja a fogakat, hanem fel is frissít s üde lehelletet is biztosít. Tehát a mindennapos száj- és fogápolásfhoz használjunk ODOL-fogpépet

MAGYARORSZÁGI ODOLMŰVEK R. T. BUDAPEST

A kormányzó ur az igazságügyi miniszter előterjesztésére dr. Veszeloyszky Dezső táblabírónak a bírák és ügyészek részére megállapított III. fizetési csoport jelleget adományozta.

A nagyvilágból

Spanyolországban példátlan hőhullám pusztult. Sevillában tegnap árnyékban 43 Celsius fok meleget mértek.
Riccardi olasz külkereskedelmi miniszter Berlinből Münchenbe érkezett, ahol diszdoktorrá avatták.

Szórol-Szóra

DELVIDEK

Három zsebkendő

(Z) Egy közismert közéleti férfiú mondotta el a minap a következőket:

— Feketébe kellett öltöznöm, hogy részt vegyek egy ünnepségen. Az utolsó percben vettem észre, hogy valamennyi fehér zsebkendőm a mosásban van. Sebaj, majd veszek utközben, gondoltam és nekiindultam a városnak. Délután kávémhoz nem szoktam zsidót enni, de támogatam a keresztény kereskedelmet és nem vásárolok zsidónál. Azaz... na de ez rögtön kiderül. Belépek tehát az első „őskeresztény” üzletbe. Megfelelő várakozás után végre mód nyílik, hogy megszólaljak:

- Kérek három fehér zsebkendőt.
- Nem szolgálhatunk.

Rendben van — gondolom — nem olyan könnyű manapság. Megyek a következő üzletbe.

- Kérek három fehér zsebkendőt.

— Nem szolgálhatunk kérem, mért most jött meg az új szállitmány és még nem volt időnk az árát kikalkulálni. Talán tessék holnap jönni, doktor ur.

Nyugodt és megértő ember vagyok. Megyek a harmadik üzletbe.

- Kérek három fehér zsebkendőt.

— Kifogyott kérem és most nincs időnk a friss árut kicsomagolni. Talán tessék átellenben megpróbálni, doktor ur.

Ejnye a nemjóját — gondolom magamban — és mit tegyek, megyek átellenbe... a zsidóhoz. Ot perc múlva három fehér zsebkendő tulajdonosa voltam... hitelben, mert a zsidó sem kalkulálta még ki az árát.

Hogy az Ellenzék milyen mértékben támogatja a keresztény kereskedelmet, arról legutóbbi cikksorozatunk is tesz némi tanúbizonyságot. Hogy a zsidókkal hogyan állunk... arra leghivatottabban talán ők felelhetnének. De mi nemcsak zsidómentes, hanem jó kereskedelmet szeretnénk. A jó kereskedő pedig az, aki jól szolgálja ki a vevőjét. Gyorsan, pontosan, olcsón és udvariasan. Ne a csalásban legyen élelmes, hanem a kiszolgálásban. Nem kell ehhez hajbókolni. Lehet attól a kereskedő igazán „ur”, vagy messzemenően udvarias. Sőt! És az udvariasság nem csak szavakban nyilvánuljon meg nála. Mert ugyan mi történt volna a három említett keresztény kereskedővel, ha úgy, mint a zsidó, szépen kicsomagolják a friss árut és odaadnak három zsebkendőt az általuk is igen jól ismert vevőnek azzal: „Kérem, még nem kalkuláltuk ki az árát ha legközelebb erre jár, majd szíves lesz kifizetni.”

Sok hasonló históriát lehetne elmesélni. Ezuttal csak egyről emlékeznék meg, mint — sajnos — jellemzőről. Egy előkelő fővárosi étteremben egy vendég be akarta csukatni az ablakot, mert huzatot érzett. A pincér vonakodott, hivatkozva keresztény főnöke szigorú utasítására, amely szerint az ablak nyitva tartandó.

— Akkor kérem hívja a főnököt — mondja a vendég

A főnök megjelenik. Monokli, selyemnyakendő, stb.

Olyan arcot vág, mint Nagy Frigyes idején egy porosz gránátos kapitány és racsolva megszólal:

— X. Y. tartalékos hurszártiszt vagyok. Ha az urnak valami kifogása van, rendelkezésére állok!

A monokli vésszen villogott, de a vendég nem vesztette el sem bátorságát, sem humorát.

— Örvendek a kitüntető szerencsének, — mondotta — kifogásom csak annyi van, hogy a huzattól fülszaggatást kapott. Há rendelkezésemre akar állani, úgy kérem... csukja be az ablakot.

Vass Imre riportja:

Zenta, az ezeréves város, a történelem lapjain

Soha egyetlen évtized sem mulhatott el anélkül, hogy a történelem ne követelt volna a várostól véráldozatot

A mai tiszavidéki város, Zenta, a hajdani Szintarév, gazdag történelmi multra tekint vissza. A történelmi ásatások folytán napvilágra került leletek és okmányok alapján megállapították, hogy a város mai helyét, a XVIII. század első felében foglalta el s ekkor a lakosság, a telepítések folytán, újból lényegesen megsza- porodott...

A város eredetéről pontos adatokat — mondhatnók — még a mai időkig sem sikerült szerezni. Az első nyomok még a kilencvenes években végzett ásatások alkalmával napvilágra került ősi leletekből származnak, s ezekből határozottan megállapították, hogy Zenta már a leg- régebbi korban, mihelyt az egykori alföldi édes- vízű tenger lehuzódása ezt lehetővé tette, tanyá- jául szolgált az őskori embernek. A várostól nem messze, az ugynevezett alsóhegyi szőlők- ben, de a város határában is még több helyen sokszor végeztek történelmi ásatásokat és a ta-

lált cserépedények, kőszerszámok, bronzkarikák, fibulák, kelta kőkoporsók és egy jazig lovaste- rem, valamint római és más népek feltárt sírjai s az azokban talált emléktárgyak hűen igazol- ják, hogy már abban az időben nagyon termé- keny terület volt és a nomád élet, majd később a földművelés olyan gondtalan, virágzó életet nyújtott lakóinak, hogy azoknak nem kellett hosszú időközön át semmiféle veszedelemtől tar- taniok. Egyfelől a Tisza viziútja, s akkor még halban elképzelhetetlenül gazdag vize, másfelől a végelethatatlan, dusan termő föld kitűnő ta- nyát nyújtott az itt megtelepülő embernek.

Ezt a mesebeli időt azóta már vastag, fekete- bársony szemfedővel leborította a múlt... Erről az őskori életről csak nagyon keveset jegyezhe- tett fel a krónikás. A mai Zenta ősi helye csak úgy rajzolódik ki a végtelen Idő távlatából, mint egy régi-régi vár bemohosodott romja, na- gyon messziről, elmosódó körvonalakkal...

Az árpádkori város

A történelem, mint árpádkori várost is meg- említi Zentát.

A mohácsi vésszel bekövetkezett pusztulásig a város a maitól inkább délre feküdt, mint egyes felhiteles adatok szerint: nyugatra. Hiszen a mai város északi része is mintegy 20—25 hold kiter- jedésű temetőn épültek. Az ásatások során és az építkezések alkalmával előkerült leletek ar- ra vallanak, hogy azok a mohácsi vést megelő- ző korból valók. Építkezések közben akadtak már eltemetett hajdani harcokra, nemezsüvege- re, hamvvedrekre, amelyek a 300—400 éves te- metőről tesznek tanúságot. Későbbi ásatások fo- lyamán egy Bocskai-korbéli öltözetbe burkolt te- metet is találtak, ez meg azt bizonyítja, hogy

a temetőt a mohácsi vész után is használták. De tekintve a régebbi leleteket, s azt a történelmi bizonyosságot, hogy Zenta lakossága a hódoltság korában csak öt-hatszáz lelket tett ki (ilyen ke- vés lakosu város pedig alig másfél század alatt még nem tölthette ezt az óriási temetőt), arra a következtetésre jutunk, hogy a temető a mohá- csi vész előtti korból, a város aranykorából szár- mazik és használata a tizenhetedik század kö- zepéig terjed. A mai város tehát tényleg észak- felé toldott el a régi várostól.

Az 1696-iki zentai csata után az építkezése- ket már a mai város helyén kezdték... Erről írásos bizonyítékok is vannak.

A mohácsi vész után

A mai Zenta egykor virágzó, de a mohácsi vész után földig lerombolt kilenc régi magyar község gyűjtőnévének későbbi feltámadása. Azon a helyen, amely ma a Tiszától nyugat fe- lé tíz kilométer szélességben, s mintegy harminc kilométer hosszúságban Bács-Bodrog vármegye szívébe nyúlik és amely ma Zenta rendezett ta- nácsu város és határa, illetve a zentai járás, már négyszáz évvel ezelőtt lüktető élet uralkodott. Ez a vidék a négy évszázad alatt végig szenvedte a török dúlást, a nemzeti és felekezeti véres civakodásokat, az oligarcha földesuraktól el- nyomott jobbagység lázadásait, a forradalom tü- zét és a sors ostorának rémisztő csapásait... Szintarév, az egykor szabadkirályi jogokkal fel- ruházott város, az Idő, a Vész és a Sors halálos csapásai alatt — összerogyott, rombadőlt és ma- ga alá temette a kilenc községet is: Kis-Batka, Nagy-Batka, Mágócs, Csészto, Likasegyháza, Tor- nyos, Kevi, Kalocsa és Karjad egymásután hul- lott a hajdani híres város fekete sírjába, s nem maradt utánuk semmi más, csak a név, amit örök idők megőriz a történelem, meg az a néhány kő, amelyet imitt-amott néha felvet a mélyenjáró ekevas.

A XVII. században Szintának 600—700 lako- sa volt. Mind szerb telepesek! A törökök Zentát a szegedi szandzsákság szegedi kerületébe osz- tották be, vidékével együtt, csak Tornonyos tar- tozott a szabadkai nahijébe. A török kisebb faj-

ta erődöt épített a város alá, amely az első zen- tai csata alkalmával a török végső menedékekül szolgált. A város ebben az időben kétfelé fizette az adót: Csongrád vármegyének magyar részé- re és a török uraknak is. Zenta akkori állapotát legjobban megvilágítja az a levél, amelyet Sze- ged város 1649-ben a budai káptalannak küld- dött, s amely a következőképpen hangzik:

„Szenta város Csongrád vármegyében, mos- tani rázok lakóhelye, holott török kastély is van építve; mivel régi levelünkben (?) nyilván- kítetszik, hogy a budai nemes káptalanhoz tar- tozandó jószág: lélekismeret ellen való dolog- nak itélénk lenni ha az anyaszentegyház jószá- gát tudva eltitkolnánk. Azért annak bizonyítá- sára jelen levelünkkel is felküldjük... stb. Mező Szögedi Fő Bíró Vas István és esküdtek.”

A budai káptalan nem sok hasznát látta a levélnek. De egyéb vonatkozásain kívül fontos a levél azért is, mert

ettől az időtől kezdve nevezik a várost ál- landóan Széntának, illetve Zentának. Az- előtti Zinta, Szinta, Zyntharew volt a neve.

Igaz, hogy már Kemál pasaládé is Széntának írja, neki azonban a török sereg szerb tolmácsai adtak felvilágosítást a város nevééről. Az 1750 körül visszatelepülő időkben változott át Zen- ta névre.

(Folvtatiuk)

Hiszük, hogy a hasonló történetek lassan- ként a „Magyar anekdotákincs” lapjain fognak porladozni és úgy gondolunk rájuk, mint „a ré- gi idők” apró sutaságaira. De a mostani idők, nagy idők minden vonatkozásban és bennük kell, hogy kialakuljon és megerősödjék a ma- gyar kereskedő társadalom. Az a magyar keres- kedő társadalom, amelynek fényesebb és ma- gyarabb hagyományai vannak a lateiner osz- tállynál, ami úgy látszik még mindig egyértelmű szemünkben az „ur” fogalmával. A sokat vita-

tott és siratott „társadalmi válaszfal” a lateiner és nem lateiner osztály között csa- kor omlik végsőképpen le, ha keresztény ke- redőink kivétel nélkül jó kereskedők lesznek. Istennek hála igazán sokan vannak közöttük ma olyanok, akikről a többiek és a világ bárme- lyik kereskedője példát vehet. Csak adjanak zsebkendőt a vevőnek és ne akarják provokálni a vendéget, ha az valamit kifogásol.

(Ellenzék, Kolozsvár).

Lossonczy István és Szinyei-Merse Jenő minisztereket ünnepelték a Magyar Elet Pártjában

Budapestről jelentik: A Magyar Elet Pártja csütörtökön este értekezletet tartott a párt Akadémia-utcai székházában. Az értekezleten megjelentek a kormány tagjai, Kállay Miklós miniszterelnök vezetésével. Résztvettek a párt képviselőtagjai, mondhatni valamennyien, és nagy számban jelentek meg az erdélyi képviselők.

Vitéz Lukács Béla országos pártelnök nyitotta meg az értekezletet és elnöki előterjesztései során igen meleg szavakkal méltatta a kormány tagjai közül kivált Hóman Bálint nagy érdemeit és kulturpolitikai tevékenységének nagyjelentőségű eredményeit. Üdvözölte a kormány két új tagját, Lossonczy István és Szinyei-Merse Jenő minisztereket. Biztosította őket a párt szeretetéről, bizalmáról és támogatásáról.

Leikes éljenzés kísérte az elnök üdvözítő szavait és meleg ünneplésben részesítették a két új minisztert. Majd Krudy Ferencet üdvözölte az elnök képviselőházi elnökké történt megválasztása alkalmából, akit a párt szintén meleg lelkesedéssel ün-

nepelt.

Lossonczy István és Szinyei-Merse Jenő miniszterek megköszönték az üdvözlést. Köszönetet mondtak a pártnak a bizalomért és részletesen ismertették közelebbi munkaterveiket.

Vitéz Lukács Béla elnök bejelentette, hogy Resko Béla kárpátaljai képviselő belépett a párt tagjai közé. A bejelentést örömmel vették tudomásul. Az értekezleten több interpelláció hangzott el.

Értekezlet után pártvacsera volt, amelyen vitéz Váczy György köszöntötte a kormány új tagjait. Szinyei-Merse Jenő mondott köszönetet az ünneplésért. János Áron köszöntötte ezután Krudy Ferencet, akiknek válasza után Tornósy György a párt nevében Gürthler Dénes, Porubszky Géza és vitéz Tóth András képviselőt köszöntötte kormányfőtanácsosi kinevezésük alkalmából. Földessy Gyula pedig a párt tagjai közé ujonnan belépett két kárpátaljai képviselőt, Buday Istvánt és Resko Bélát üdvözölte.

Fegyelem, áldozatkészség, takarékoság

A közellátási miniszter kívánsága, hogy rövid uton közöljék vele a panaszokat és bajokat

Budapestről jelentik: A MÉP ülésén Lossonczy István közellátásügyi miniszter részletesen kifejtette programját. Hangoztatta, hogy a háboru egyre nagyobb mértékben kívánja meg bekapcsolódásunkat. Egyszerűbb áldozathozatalra és lemondásra van szükség, ez azonban nem ter-

minden magyar tudja, hogy a honvédségért tesszük.

Beszélt a miniszter a közellátás időszerű kérdéseiről és kéri a közönséget, hogy a hibákat és panaszokat rövid uton hozzák tudomására.

Nagyrányu felvilágosító munkát tart szükségesnek a közellátási problémák megoldása érdekében.

Elmondotta a miniszter, hogy a jövőben új rendszert vezet be. Felállítják a járási közellátási ellenőri hivatalokat és fokozott figyelmet

szentelnek az egyes tájegységek sajátos kérdéseinek. A körzeti felügyelőségeket is átszervezik oly módon, hogy a felügyelőségek élére a helyzettel ismerős, helyi születésű tisztviselőt állítanak. Ez a rendszer a csepélés befejezésével és a termés számbavétele után lép életbe. Hangoztatta a jó közellátási morál, a tisztultabb nemzetibb felfogás érvényrejutásának szükségességét és kiemelte, hogy közellátásunk három legfontosabb pillére a fegyelem, takarékoság és áldozatkészség. Ismeri a világháború közellátási lehetetlenségeit és igéri, hogy ezek nem fognak megismétlődni. A saját munkaterületén a legkíméletlenebb eréllyel lép fel a rendbontókkal szemben

a belső front szilárdságának biztosítása érdekében.

A képviselők nagy tetszéssel és lelkes tapsal fogadták a miniszter tájékoztatását.

Külön korpamennyiséget kapnak azok a gazdák akik az idei termésű búzát július hónapban beszállítják a Hombárnak

Budapestről jelentik: Tekintettel arra, hogy az augusztus havi kenyérgabonaszükségletet már az idei termésből fedezik a Közellátási Hivatal felszólítja azokat a gazdákat, akik az ország déli részében laknak, ahol a buza korábban érke be, hogy ideigabonatermésüket még július hó folyamán ajánlják fel megvételre a Hombárnak. Azok a gazdák, akik júliusban beszállítják kenyérgabonatermésüket a Hombárnak, külön korpamennyiséghez jutnak. Így akik jú-

lius 20-ig szállítják le a búzát 15, akik július 25-ig 10, akik pedig július 31-ig szállítják be a gabonát a Hombárnak 5 százalékos korpát kapnak az után a mennyiség után számítva, amelyet beszállítottak.

Remélhető, hogy ez a nagyon jelentős kedvezmény serkenti majd a gazdákat arra, hogy mielőbb elvégezzék az aratást és cséplést és saját érdekében mielőbb beszállítsák termésüket.

Dr. Johan Béla belügyi államtitkár megtekinti a zombori kórházat és az egészségvédelmi intézményeket

Értesülésünk szerint dr. Johan Béla belügyi államtitkár m. kir. titkos tanácsos szombaton, július 11-én a kora délutáni órákban Ujvidékről jövet Zomborba érkezik a kórház és az egészségvédelmi, il-

letve közegészségügyi intézmények megtekintése céljából. Kisérétében lesznek dr. Dávid Mihály miniszteri osztályfőnök a belügyminisztérium kórházi osztályának vezetője és dr. Tomcsik József egyetemi ny. r.

tanár miniszteri tanácsos, az Országos Közegészségügyi Intézet főigazgatója.

A magyar közegészségügyi szolgálat legfőbb vezetőjének zombori látogatása bizonyára igen jelentős mértékben fog hozzájárulni ahhoz, hogy a kórház nehezen induló reorganizációja megvalósításuk és hogy a költséges beruházáshoz szükséges összeg — legalább is részben — államkölcsön nyújtása útján biztosítható legyen.

A magas vendégek fogadására a város polgármestere és tisztí főorvosa már megtették a szükséges előkészületeket.

Dr. Antal István miniszter Törökszentmiklóson és Ungváron

Az Országos Földhitelintézet megvásárolta a pusztaszenttamási grófi kastélyt, üdülő céljaira rendezte be és felajánlotta a harctéren megsebesült honvédtisztek részére. A felavatási ünnepségen Antal István nemzetvédelmi miniszter mondott beszédet. Beszédében rámutatott arra, hogy az Országos Magyar Földhitelintézet példát mutatott Magyarország egész gazdasági életének. Az Országos Földhitelintézet egyike azoknak a modern magyar pénzintézeteknek, melyeknek nem haszonzerés a célja, hanem a nemzeti közösség nagy érdekeinek önzetlen szolgálata. A magyar föld minden sarkában tiszta faji erőknél és értékeknél kell érvényesülniök, s ezért ha valaki megkérdézné, hogy a következő időkben mi a legnagyobb magyar probléma, azt felelném, hogy a magyar erővel való komoly, céltudatos és előrelátó gazdálkodás. Mai politikánk alapja — fejezte be beszédét Antal István miniszter — népünk és fajtánk kiapadhatatlan ősi, alkotó- és életerejének tervszerű kifejlesztése.

Antal István nemzetvédelmi miniszter szombaton sorra kerülő ungvári látogatására folynak az előkészületek. A miniszter szombaton délelőtt érkezik Ungvárra, Dr. Siménfalvy Árpád főispán Csapra a miniszter elé utazik. Ungvárról a városháza előtt dr. Megay László polgármester üdvözli a minisztert, aki a főispán vendégeként a vármegyeházán száll meg. Antal István miniszter a vármegyeházáról a Magyar Elet Pártja helyiségébe látogat el. Két óra körül dr. Tomcsányi Vilmos Pál kormányzó biztosa, majd dr. Megay László polgármesternél tesz látogatást a miniszter. Délután a Magyar Elet Pártjának városi és megyei szervezete nagyválasztmányi ülést tart, amelyen dr. Antal István nemzetvédelmi miniszter is felszólal. Az ülés befejeztével Antal István miniszter továbbutazik Téesőre, majd Máramaroszigetre. (MTI)

A mezőgazdasági munkások kenyérmag fejadagja

A MTI jelenti, hogy a közellátásügyi miniszter körrendeletet adott ki a mezőgazdasági munkások fejadagjáról. Mint ismeretes az alaprendelet szerint a 16—60 éves mezőgazdasági munkás évi fejadagja 240 kg. kenyérgabona. A rendkívüli helyzet szükségessé tette, hogy ezen a mennyiségen felül 60 kg. kenyérgabona pótfeadagot állapítsanak meg a munkások részére. A közellátási kormánybiztosok utasították a minisztérium, hogy a pótfeadagot engedélyezzék azoknak a 60—65 éves mezőgazdasági munkásoknak is, akik nehéz munkát végeznek, a gazdasági cselédeknek és az időszaki munkásoknak is.

SZEGEDEN van dolga?
A „ROYAL”-ban szálljon meg!

100 éves a német iskolai torna. A német iskolák a minap emlékeztek meg annak a rendeletnek száz éves évfordulójáról, mellyel IV. Frigyes Vilmos porosz király elismerte, hogy a testgyakorlás a férfias nevelés szükséges és elengedhetetlen kiegészítő. Ezzel a testgyakorlás rendes iskolai tantárgy lett, 1894-ben pedig a lányok számára is kötelezőleg előírták. Az iskolai tornaoktatás mellett a magasabb fokú iskolákban hamarosan az evezés is állandó tartozéka lett a diákéletnek. Az alapot 1880-ban két iskolai egyesület vetette meg és ma már minden német városban számos iskolai evezős egyesület működik.

Véresen sikerült a gránátbemutató. Madridi jelentés szerint egy cadízi munkás fel nem robbant gránátot talált. Haza vitte, s összehívta családját és szomszédjait, hogy bemutassa nekik. A gránát felrobbant, s megölt nyolc személyt, köztük négy gyermeket, kettőt pedig súlyosan megsebesített. (MTI)

Ha gyomrát tulterhelte és ennek következtében émelygést és hányingert érez, igyék minél előbb egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez az egész tápcsatornát gyorsan közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát!

Intézkedés a hagyma forgalombahozataláról. A Hivatalos Lap a m. kir. minisztérium rendeletét közli a hagymafélék forgalmának szabályozásáról. A rendelet értelmében vöröshagymát és fokhagymát a termelőtől viszonteladásra, szárító vagy konzerüzemű ipari feldolgozás céljából kizárólag a Mezőgazdasági Termelő Egyesületek Szövetsége vásárolhat. A termelő sajáttermelésű vöröshagymáját és fokhagymáját étkezési célra a fogyasztónak vagy a fogyasztó részére árusító kiskeresedőnek közvetlenül is eladhatja. A szárító- és konzerváló üzemek csakis a Mezőgazdasági Termelő Egyesületek Szövetkezete által megvásárolt és forgalombahozott vöröshagymát (zöld állapotban is) és fokhagymát dolgozhatják fel. Vöröshagymát és fokhagymát minőségre és mennyiségre való tekintet nélkül, egyik község (város) területéről más község (város) területére szállítani csak a Mezőgazdasági Termelő Egyesületek Szövetkezete által díjmentesen kiállított szállítási igazolvánnyal szabad.

Sertést vágott, de sertéshúst nem árusított. Sepsiszentgyörgyön a rendőrség megállapította, hogy több hentes rendszeresen vág sertést a vágóhidon, de a leölt állatokat nem árusítja ki. A nyomozás során Blaskó Lajos hentes pincéjében 5 métermázsas zsirszalonját, 34 kilogramm hájat és 12 kilogramm sertéshúst találtak elrejtve. Az elrejtett árut kiárusították, a hentes ellen pedig eljárás indult.

Az izzólámpa jubileuma. Az izzólámpa ez évben ünnepelte 60 éves jubileumát. Amerikából indult el diadalutjára. Ezt megelőzően, 85 évvel ezelőtt egy amerikai német Heindrich Göbel, használható szénszálas izzólámpát konstruált, mely akkor a szakemberek előtt teljesen ismeretlen volt. Így a találmány Edison nevéhez fűződik, aki 1879-be lépett a nyilvánosság elé. 1882-ben Werner Siemens, az ismert német feltaláló a müncheni első elektrotechnikai kiállításon ismertette első ízben a német közönséggel az izzólámpa sokoldalú felhasználásának lehetőségét. Nagy csodálatra tett szert ezen a kiállításon egy áramvezeték, amely egy telepet 57 km. távolságban árammal látott el. Az első izzólámpák belsőjében szénszálak voltak. A ma használt fémszálas izzólámpa ugyancsak jubileumot ünnepel. 1902-ben, vagyis 40 évvel ezelőtt Auer von Welsbach, német feltaláló hozta forgalomba. 4 évvel később 1906-ban alkalmazták első ízben az izzólámpáknál a Wolfram-fémet, mely azóta magas olvadási hőfokánál fogva a legalkalmasabb világitóanyagának bizonyult. (MNK)

Közgazdaság

Lossonczy miniszter nyilatkozott a közellátás helyzetéről

Lossonczy István közellátási miniszter hivatalbalépése óta első nyilatkozatát közli a Közellátási Értesítő új száma. A miniszter nyilatkozatában kijelentette, hogy az új közellátási esztendőben az egész országban teljesen kiépítik a közellátási igazgatást. A pénzügyminiszter már hozzájárult a járási közellátási ellenőrök kinevezéséhez.

A zugpiacról szólva kijelentette, hogy a közönség nagy része lázas igyekezettel tartalékolni igyekszik, zugban vásárol a fekete piacon. Valóságos gyűjtőszennvedély vett erőt a közönségen. Az összes európai zugpiacok közül a miénk a legnagyobb és a legválasztékosabb. A zugvásárlást főképpen a közönség határozott mértéktartásával, meg nem ingó öntudatával lehetne csak a legeredményesebben megrendszabályozni.

Textiláruk tekintetében jól állunk. A textilellátás szempontjából a minisztert csak a kisebb jövedelmű osztályok sorsa érdekli. Nem feladata a luxuscikkek előteremtése. Minden ere

jével azon van, hogy a jól bevált népruházati akciót fejlessze. A jövő héten megkezdí erről a tárgyalást a textilgyárakkal. A lázas textilellátás egyébként szűnőben van.

A sorbanállásról szólva azt mondta a miniszter, ez kezd országossá válni, főleg a hentes- és mészárosüzletek előtt. A hus elsődrendű fontosságú élelmészeti cikk, de nagy általánosságban nem éltek annyian vele, mint manapság. A fővárosban különösen marhahusért nem kelle-ne sortállni. Svájcban meghonosították már egy módszert a sorbanállás ellen. Ezt most tanulmányozzuk.

Kijelentette ezután a miniszter, hogy az új közellátási esztendőben olyan nehézségek, amelyek a közellátás folyamatos rendjét nagy mértékben megbonthatnák, előreláthatóan nem lesznek. A zsirellátás szempontjából sokkal több sertésünk van, mint tavaly volt, a kukorica is igen szépen fejlődik. Burgonyából jó termésre van kilátás. Mindent egybevetve: a jövőt illetően baj nem lesz.

Magyarország Európa gyümölcsös kertje lehet

Budapestről jelentik: Báránys Károly államtitkár elnöklésével az Országos Gyümölcsertermelő Szakbizottság ülést tartott, amelyen többek között résztvettek: Gyümörey György, a Gyümölcstermelők Országos Egyesületének elnöke, Ambrózy György földbirtokos, Szentjóni-Staub Elemér ny. államtitkár, az Országos Mezőgazdasági Kamara képviselője, továbbá a földművelésügyi minisztérium részéről: Fabiny István miniszteri osztályfőnök, Vaja Béla kamarai h. igazgató, báró Jeszenszky Tibor, Kristály Aladár és Schandl László miniszteri osztálytanácsosok, Gaál Dezső miniszteri titkár, a társmisztériumok, a Külskereskedelmi Hivatal, a Magyar Nemzeti Bank, a MÁV, a Hangya képviselői, Kiss Endre kecskeméti főispán, Korponay Kornél felsőházi tag, Kecskemét és Zilah város polgármesterei.

Báránys Károly államtitkár ismertette a milliárdos törvényjavaslatnak a kertészeti termelés fejlesztésére irányuló intézkedéseit. Hangsúlyozta, hogy valósággal

új korzák kezdődik a javaslat törvény erőre emelkedése után;

a szociális és népélemezési szempontból annyira fontos kerti termelés színvonala és mennyisége emelkedni fog. A természeti adottságok felhasználásával Magyarország Európa gyümölcsös kertje lesz, de egyéb kerti terményeinek termelése is minőségi és mennyiségi szempontból lényegesen emelkedik majd. Ezzel kapcsolatban szükség van arra, hogy az értékesítésről megfelelően gondoskodjunk. Azután ismertette a kertészeti akadémiának főiskolává való átszervezését és azokat az előnyöket, amelyekhez a milliárdos törvényjavaslat alapján a szőlősgazdák, gyümölcstermelők juthatnak.

Az ország jelenlegi gyümölcsfaállománya közel 50 millió darab. Mintegy 20 millió fa átültetéséről kell gondoskodni a rossz minőségű, régi gyümölcsfajták kicserélése

és az elemi csapások következtében kipusztult fák pótlása érdekében. Kiterjesztik a gyümölcsfák törzskönyvezését, a termelőket mintegy 150 törzskönyvező egyesületbe tömörítik. 50 törzsgyümölcsös létesül. A zöldségtermelés fokozására árkedvezményvel palántákat és vetőmagokat osztanak ki. Fokozzák a primőrök termelését. A törvényjavaslat munkaterve alapján hűtőházakat, gyümölcstárolókat és aszalókat építenek.

A szakbizottság nagy tetszéssel fogadta az elnöki megnyitót és tagjai közül többben kiemelték báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter érdemeit a mezőgazdaság fejlesztése terén. Azután Vaja Béla kamarai h. igazgató ismertette a földművelésügyi minisztériumnak a gyümölcsertermelés előmozdítása érdekében a közelmúltban tett intézkedéseit. A múlttal szemben jelenleg nagyobb súlyt helyezünk a félkész gyártmányok előállítására, mint a gyümölcspulp. Ezzel elérjük azt, hogy nagy termés esetén sem leszünk szűkében a hűtőkocsiknak, mert a termésnek csak egy része kerül friss állapotban a külföldi piacokra. A gyümölcs-, zöldség- és főzelékfélék friss és feldolgozott állapotban való értékesítésére megfelelő egyezményeket kötöttünk Németországgal, a protektorátus felé pedig kompenzációs megállapodás alapján bonyolítjuk le az exportot. Marosvásárhelyen, Kecskeméten, Kolozsvárott, Győrött hűtőházakat építenek, illetőleg bővítenek ki és számos gyümölcsöscsomagoló létesül az ország különböző részein. A gyümölcspropaganda érdekében 2 millió levelezőlapot készítettett a földművelésügyi minisztérium. A szakbizottság elismeréssel vette tudomásul ezt a beszámolót és több szakmabeli kérdést tárgyalt le. (MTI).

ASSZONYOK VILAGA

Meggy rumban

Érett meggyet, ütődéstől mentesen, kiválogatunk, a szárát egy ujnyi hosszúra csontjuk le, hogy csak éppen meg lehessen fogni. Hideg vízben gondosan megmoszuk, majd vékony rétegben abroszra terítjük szikkadni. Ha már a külseje száraz, beleszórjuk öltéres üvegedénybe, nem telehalmozva, hogy még fél kiló porcukrot rászórhassunk, de a cukor előtt három deci jóminőségű rumot is öntsünk rá. Légmentesen lekötjük az edény száját s a napra tesszük 7—8 napig érni. Naponta kétszer forgatjuk, hogy minden oldalról érje nap-sugár. Ha összeforrt a belső tartalom és a lé belepte a meggyet, az üveg lekötését megvizsgáljuk, esetleg hólágyapapír rákötéssel biztosítjuk a légmentes lezárást és fagymentes, hűvös helyiségben tartjuk. A rumos meggyeléből pompás, édes italt lehet készíteni.

Zöldpaszuly ecet nélkül télire

A zöld vajpaszulyt gondosan meg kell választani, hogy ne legyen vén, szálkás. A tisztításnál kést nem használhatunk, hanem mindkét végét lecsipjük, ha a szálkát észrevesszük, az ilyen hüvelyt kidobjuk az elrakandók közül. A megtisztított, lemosott hüvelyeket meleg sósvízbe (minden liter vízhez 2 kanál só) dobunk s ha felfőtt, leszűrjük, abroszra széttergetjük, hogy hűljön. A hüvelyek tehát nem lesznek megfőzve egészen, csak egyszerűen felfőzve s ha a szétterítés után lehültek, berakjuk a tisztára mosott üvegbe, majd a lehűtött sós vízzel felöntjük az üveget, hogy ellepje. A víz tetejére ujnyi vastagságu zsirt öntünk. Ha a zsír megfagyott, az üveget légmentesen lekötözzük, hűvös, szellős helyen tartjuk elfogyasztásig. Felbontásnál az üveg tetejére öntött zsirt a főzéshez elhaszná-

ljuk. A sósvizet a zöldpaszulyról leöntjük s tiszta hidegvízben kiáztatjuk, de a készí-tendő ételt nem szükséges már megsózni. A télire tartósítandó zöldpaszulyt július elején vetjük, a viaszpaszuly vagy hasonló szálkátlan fajtákból és ősszel zsengéjében szedjük, elrakjuk. Az öntözött zöldbab nem áll el, erre figyeljünk.

Zöldborsó télire

Háborus időkben még a zöldborsó el-tartását is lehetőleg kisebb költséggel vé-gezzük. Ilyen leggazdaságosabb zöldborsó-tartósítás a közönséges szárítás. A zöldbor-só-hüvelyekből kifejtjük a zsengé borsó-szemeket, átrostáljuk, hogy az apró, fejlet-len borsókat ezáltal kiválaszthassuk az el-tennivaló közül. A szárítás meleg napon, árnyékos, szellős helyen, abroszra kiterít-ve történik, időnkint megforgatva, ami el-tart 3—4 napig. A száraz zöldborsót üveg-edénybe, vászonnal lekötve, hűvös helyi-ségben tartjuk elfogyasztásig. Főzés előtt a szárított zöldborsót előző este éppen úgy beáztatjuk, miként a száraz zsemezbabot szoktuk. A hadimódon tartósított zsengé zöldborsó édessége megmarad, zamátja íze nem változik.

Nincs horgany, bajbakerült a kozmetika

Az Egyesült Államokból érkező hírek szerint a háboru katasztrófával fenyegeti az amerikai szépitőszere-ipart. Amerika ed-dig valósággal a kozmetika Eldorádója volt, mert az amerikai nők nem kevesebb, mint egymillió dollárt költöttek a múlt évben is szépitőszerekre. A »glamour« a női arc mesterségesen előállított fiatalos frissége hozzá tartozott az amerikai nő fellépéséhez és egyben mindennapi gond-jaihoz.

A háboru következtében azonban a szé-

pitőszerek és egyéb kozmetikai cikkek elő-állítása megnehezült, részben azért, mivel a szépitőszerek alkatrészeire a hadi ipar-ban van szükség, részben pedig a behozat-tali nehézségek miatt. Így például a leg-több pudert horgany oxidot tartalmaz, erre a fémoxidra azonban nagy szükség van az autóabroncsok előállításánál. A horgany maga pedig a hadiiparban is nélkülözhe-tetlen fém, a pótlására használt titánium-mot pedig Indiából hozták be eddig cse-mély mennyiségben. Az arcpuderben hasz-nálatos talcum eddig Olaszországból került Amerikába, s behozatata természetesen le-hetetlenné vált. A henna, a legtöbb hajfes-ték fontos alkotórésze a közelkeleti álla-mokból származik és most csak a jóre-ménység fokának megkerülésével szállít-ható Amerikába. Az ajkpirosítók sper-macetet tartalmaznak, ami viszont bána-termék, bálnahalászzattal pedig jelenleg csak a japánok foglalkoznak említésre méltó mértékben. A hajhullámok előállít-ására alumíniumra, gumira és nem roz-szódódó acélra van szükség, mindezeket a nyersanyagokat most az amerikai hadi-ipar számára foglalják le. Hasonló a hely-zet az illatszerek terén is. A legtöbb illat-szer alkotó részei ugyanis külföldről ke-szültek az Egyesült Államokba. Bulgária szállította a rózsaoiljat, Franciaország a szegfű, mimóza és egész sor más virág il-latát, a mosusz Tibetből, más illátmoha a balti államokból, más illatszerek pedig Madagaszkárból, Zanzibárból és a Fülöp-szigetektől érkeztek. Az amerikai nő tud-tán kívül az egész világot szépségápolása szolgálatába állította, de most ez a helyzet egy csapásra megváltozott. Még csak egy hónapja tart a háboru, de már a selyem-harisnya, a puder és az ajkpirosító eltűnt a képeslapok hirdetési rovatából. A gumifogyasztást már decemberben 20 százalé-kal csökkentették. Az amerikai nő tehát kénytelen lemondani szépségápolása meg-szokott méreteiről.

LIVIAÉRT TETTEM

(4)

Mindig elkövet valami olyat, amit ember nem követett volna el. Ezt a legnaivabb nyomozónak is észre kell vennie! Az a vérszívás a csír kenyérből, brr! Aztán a bádoghalmik elrablása. Igazi életveszedelem árán! Soha, egyetlen papir-pénnél még nem veszett el onnan, ahol ez a rém megjelent, pedig a cirkusz esti előadását éppúgy vett papírdollárért cigarettát, cukrot, mint bár-mely más gavallér. Ezen a száman nevettek leg-többet. Szóval ismernie kellett valamiképpen a dollár értékét, ha betanítva is!

Aztán a Sullivan-streeten az a papirpénz-tépes! Husz emelet magasságban ülhetett a cso-dálatos majom, amikor észrevehette, hogy az asztról földmarkolt tömérdek drágaság között papírodllárok is vannak. Négy százas és három ötös bankjegy. És a majom gondot fordított ar-ra, hogy a papírokat eltépegetve szórja le az uttstre, míg a drágakő és arany kincsekből el nem ejtett volna egyetlen gyűrűt sem!

Dunny a fejét rázogatta. Igaz, igaz, hogy a majmok mindent összetépnék a ketreceikben, ami nem kapja meg a tetszésüket, de Dunny ugy érezte, elég lett volna, ha azokat a pénze-ket egyszerűen eldobja a majom. Csak akkor kellett a tépegetés, ha okvetlen fel akarta hív-ni a figyelmet arra, hogy neki ez a papiros nem pénz! Akkor sem, ha már ezerszer vett és ka-pott is érte igen hasznos és jóízű dolgokat!

Olvasták a hivatalos jelentést a clinton-streeti rablásról. Clara Shore remek képeivel voltak tele az újságok és az eltűnt drágaságok leírásával. És a három rendőr egyszerre kacag-gott fel, amikor az öngyújtó értékét is megta-lálták a felsorolásban: negyven cent újkorában, de ez erősen használt volt már. Csak éppen

fénylött nagyon, mert ohio-ezüstlemez volt a fedelén!

Aztán Clara Shore nagyon okosan és nyu-godtan nyilatkozott arról, haragszik-e kedves emlékeinek az elrablásáért? Ó, selypítette ked-vesen, mit lehetne haragudni egy oktalan állat-ra? Most már belátta, hogy nem volt szabad ha-ragudnia azokra a fiatal mazmokra sem, akik szmokingban és finom ruhákban annyit meresz-tettek rá a szemeket eddig. Az arca annyira megszokhatta így a szemek tüztét, hogy már nem lett nyugtalan, amikor Majombandita megállott felette és hosszú ideig vizsgálta, alszik-e vagy meg kell ölni őt is? Az életét mentették meg, akikre eddig úgy haragudott! És ez nagy oku-lás neki a jövőre.

Elfelejtette azt is megemlíteni, hogy a kára biztosítás útján megtérül. De a következő olda-lon maga Jamaica Biztosító gondoskodott erről, ha már ugyanis fizetnie kell! Aztán sikerült fény-képek hoztán a tizennegyedik emelet magasság-ban elvonuló nyaktörő kenskenységű parkány-zatot, amelyen megtalálták a majom mancsnyo-mait a szenes porban.

— De hogy ketten voltak? Ketten? — or-dított fel Dunny az újságot lobogtatva. — Itt is kettős alakot látott az egyetlen szemtanu, mint a Hudson partján az a rajzoló! Mi lehet ennek a magyarázata? Nem voltak összenőtt ikrek a Sambutti gorilla helyén, fiuk?

Milton a fejét rázta és a társainak nem volt kedvük a nevetésre. Csak bámulták a szép színészno képét, aki a legközelebről láthatta eddig az éjszakák szörnyetegét Newyork terü-letén! A mancsnyomok kétségtelemné tették,

hogy csak egy állat tapogott végig a tizenne-gyedik emelet parkányán azon az éjszakán. Cla-ra Shore is tévedett? Káprázott a szeme? Vagy olyan gyors az állat mozgása, hogy kettőzött-nek tetszik?

— Ha én egyszer ilyen közel juthatnék hoz-zál — ábrándozott Shirkey, a fiatal rendőrujonc. — Nem hiszem, hogy az ilyen állat elbirja a Lybb-revolvergolyókat. Akárhány teste van is!

Dunny morgott közbe, lezárva a vitát.
— Sose mond embertársadra, hogy — állat! Különben a Lybb-revolvert magam is helyeslem. Szerencse, hogy itt, a Prospectparkway külső te-rületén nem nagyon sok lehetőség van arra, hogy összekerüljünk vele.

Ebben a pillanatban megcsendült a telefon. Dunny morcosan emelte föl a kagylót, aztán há-pogva ejtette vissza.

ELFOGJÁK A TOLVAJ ÓRIÁST

Kétségtelen, hogy a Prospect-parkwayt nem nagy távolság választja el a Clinton-streettől. Az Atlantic-avenuen könnyű megközelíteni, csak át kell fordítani a kormányt, amikor a Lafayet-te-avenuet keresztezi az ember.

Apróhirdetések

Öt-hatezer pengő készpénzért vennék há-zat Zomborban. Aián-latokat a kiadóhivatal továbbít. a-2010-f

Egy fejskecske el-adó. Zombor. Szeder ucca 38. a-2013-f

Perfekt könyvelő és kereszteni vállalat orá-dias könyvelést. Szi-ves megkeresések. Mérlegképes, telje-alatt. a-2012-f

Zongora rövid feke-te jutánvos árban eladó érdeklődni Lehr Jakab gyóvvszertárában Zom-bor. Kossuth Laios ut-ca. a-1964-f

Eladó Mérei-Zsepp 500 cm³ motorkerék-pár. iókarban, nagyon jó gumikkal. Tiszis vendéglő. Zombor. a-2011-f